

Pozdravljeni osmošolci!

Prišel se je 2. teden pouka na daljavo. Upam, da ste v redu, da ste zdravi in da vam gredo vse šolske in družinske obveznosti dobro od rok in nog 😊

Za drugi teden dela od doma, sem vam pripravila pojme za preverjanje razumevanja. Ter novo poglavje iz učbenika.

Pojmi za ponavljanje: DUNAJSKI KONGRES, SVETA ALIANSA, OPOZICIJA, CENZURA, DUNAJSKI VALČEK.
Kratko razlago zapiši v zvezek pod učno snov Nove ideje in nacionalna gibanja.

V zvezek prilepi/napiši nov naslov in vsebino, ki sem jo povzela. Zapis poglavja sem skrajšala.

REVOLUCIONARNO LETO 1848

Učbenik str. 66-67; Atlas str. 49-50

- Revolucije 1848** zajamejo skoraj vse evropske države (Atlas str. 49)
- Vplivajo na stari politični in družbeni red
- Kdo se upira?
  - Meščanstvo** => zahteva več političnih pravic
  - Delavci** => zahtevajo izboljšanje položaja
  - Kmetje** => zahtevajo odprava fevdalnega sistema
  - Narodi** => imajo narodnostne (nacionalne) zahteve
- Avstrija:**
  - Revolucija izbruhne - **13. 3. 1848**
  - Odstavijo kanclerja Metternicha**
  - Prisilijo cesarja Ferdinanda I. da:
    - Odpravi cenzuro
    - Obljubi ustavo
  - Mesta:** delavci napadajo tovarne, uničujejo stroje
  - Podeželje:** kmetje napadajo gradove, požigajo urbarje, zahtevajo zemljo in odpravo fevdalizma
  - => september: sprejet **ZAKON O ZEMLJIŠKI ODVEZI** (odpravljene so fevdalne obveznosti, kmetje lahko dobijo zemljo, če zanjo plačajo odškodnino).
  - Nacionalni problemi:**
    - OGRI-MADŽARI** se borijo za popolno osamosvojitvev Ogrske od Dunaja
    - SRBI** za avtonomijo Vojvodine izpod Madžarov
    - HRVATI** za združitev hrvaških dežel v enotno Hrvaško
    - SLOVENC** 1. politični program **ZEDINJENA/ZDRUŽENA SLOVENIJA**
      - Navedi zahteve Slovencev:
      -
- Revoluciji poide sapa
  - Poleti 1848** revolucije po Evropi izgubljajo prvotni zagon
  - Francija:** zadušitev upora, volitve – izvolijo Louisa Napoleona (Napoleonov nečak), zmaga monarhistov

- 1851 izvedejo državni udar – 1852 => Louis Napoleon postane cesar Napoleon III
- **Avstrija:**
  - Zatrtje upora
  - Cesar **Franc Jožef**: razpusti skupščino, razglasi vsiljeno (oktroirano) ustavo
  - **Sredina 1849 – revolucija je premagana!**

6. Pridobitve revolucije:

- Politični režimi – obdržijo nekatere pridobitve revolucije
- **Odprava fevdalnega sistema!**
- Neuresničene nacionalne in liberalne težnje

Reši naslednje 3 naloge z viri, ki so pri vsaki nalogi.

V zvezek napiši samo odgovore. Če lahko, naloge natisni in prilepi v zvezek.

VIR 1

... // ... Naraščajoče nezadovoljstvo z reakcionarnimi režimi in vedno večji odpor proti njihovi politiki so še povečale zelo slabe letine v velikem delu Evrope, tudi na Slovenskem, v letih 1845—1847 ter gospodarska kriza 1847, ki se je začela v Angliji in hitro prenesla na celino ... // ... Vloga proletariata v tej revoluciji je bila izredno velika in proletariati ni izsilil samo splošne volilne pravice in vrste socialnih institucij, ampak tudi — prvič v zgodovini — vključitev predstavnikov delavstva v vlado. Iz Francije se je revolucija kakor plaz širila dalje po Evropi. Pod pritiskom nemirov so bile obljubljene reforme v Badnu in drugih južnonemških državah. // ...

*proletariat: delavci

(povzeto po [www. http://www.savel-hobi.net/leksikon/zgodovina_sl/revleto.htm](http://www.savel-hobi.net/leksikon/zgodovina_sl/revleto.htm) z dne 9. 3. 2020).

Preberi zgodovinski vir in razberi dva vzroka za revolucijo 1848 v Evropi:

- _____
- _____

VIR 2

Vir 1: Odziv kmetov na marčno revolucijo na Dunaju

Ljubljana, 23. marca

»Z žalostjo svojim bralcem poročamo o dejanju najskrajnejšega, najbolj škandaloznega vandalizma, ki ga je predvčerajšnjim, v torek, 21. tega meseca, na 2 uri od Ljubljane oddaljenem lepem posestvu Sonegg [ižanski grad], ki pripada grofu Auerspergu, povzročila kmečka jeza in surovost. O vnaprej pripravljenem načrtu o opustošenju gradu so se

prebivalci bližnjih krajev /.../ brez dvoma med seboj dogovorili že nekaj dni prej, tako na skrivaj, da tega prebivalci gradu niso niti malo slutili. Zvečer, 21. marca, po osmi uri, so pridrele trume kmetov s sekirami in drugim uničevalnim orodjem, na silo, z velikim hrupom odprli grajska vrata in v trenutku se je celo grajsko dvorišče napolnilo s kmečko sodrgo.«

(Vir: Laibacher Zeitung, 24. 3. 1848.)

Kako so se kmetje odzvali na revolucijo? _____

Ugotovi, ali je bil tisti, ki je pisal vir, blizu/naklonjen kmetom in svoj odgovor utemelji.

VIR 3

NA PODLAGI IZREZKA IZ UČBENIKA (desno) UGOTOVI, KAKŠNO USTAVO JE UVELJAVILA AVSTRIJSKA OBLAST IN JO Z RDEČO BARVO ZAPIŠI V ZVEZEK. HKRATI NAPIŠI, ZAKAJ LJUDJE Z NJO NISO BILI ZADOVOLJNI.

Avstrijsko cesarstvo

V Avstrijskem cesarstvu se je začela revolucija marca 1848, zato jo imenujemo tudi **marčna revolucija**. Začela se je z demonstracijami in s spopadi na Dunaju. Avstrijski kancler Metternich je odstopil, cesar pa je moral na zahtevo demonstrantov odpraviti cenzuro, dovoliti svobodo tiska, obljubiti ustavo in sklic parlamenta. Mesec dni pozneje je oblast uveljavila ustavo brez odobritve parlamenta. Takšni ustavi rečemo **vsiljena – oktroirana ustava**. Ta je cesarju dajala veliko pravic in ohranila omejeno volilno pravico, zato je ponovno izzvala nemire.

V Avstriji se pojavi _____ ustava, vendar ljudje z njo niso bili zadovoljni, ker

---

Ostani doma in ostani zdrav! 😊😊😊

Renata Lesar Hržič